Ельвіра ГУДЗЬ,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Вінницького торговельно-економічного інституту
Державного торговельно-економічного університету (м. Вінниця)
e-mail: plehelvira36@gmail.com

Науковий керівник:
Ольга МАЦЕРА,
старший викладач
Вінницького торговельно-економічного інституту
Державного торговельно-економічного університету (м. Вінниця)

МОЖЛИВОСТІ CHATGPT У ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ: ПЕРЕВАГИ ТА ОБМЕЖЕННЯ

Англійська мова потрібна студентам не тільки для того, щоб скласти залік чи іспит. Значна частина інформації, професійних матеріалів, програм і міжнародних ресурсів подається саме англійською. Але вивчати її всім однаково досить складно, тому що рівень знань у студентів різний. Хтось добре читає, але має проблеми з говорінням, хтось знає граматику, але не вистачає словникового запасу. Через це цифрові інструменти поступово стали звичайною частиною навчання, а одним із найбільш відомих серед них є ChatGPT.

Його зручно використовувати через те, що студент отримує не просто готову відповідь, як під час звичайного пошуку в Інтернеті. З ChatGPT можна продовжувати розмову. Якщо пояснення складне, його можна попросити написати ще раз простішими словами. Якщо прикладів мало – додати інші. Можна вказати свій рівень англійської, наприклад A2 або B1, і попросити не використовувати надто складну лексику. Так само легко змінити тему вправи. Для студента це зручно, бо не треба довго шукати завдання відповідного рівня на різних сайтах. Але результат все одно багато в чому залежить від того, наскільки нормально сформульований сам запит.

Найпростіший варіант роботи – вивчення слів. Наприклад, треба підготувати лексику до теми «Travelling». Студент може попросити дібрати 15 слів, подати переклад і показати їх у реченнях. Після цього з тих самих слів можна зробити невеликий тест або речення з пропусками. У науковій

статті серед способів роботи з ChatGPT також наведені тематичні списки слів, завдання на collocations, gap-filling, flashcards, перефразування та трансформацію речень [2, с. 11]. Тобто це можна використовувати не тільки для перекладу окремих слів, а для їх повторення у різних завданнях.

З граматикою ситуація подібна. Іноді студент знає правило, але не розуміє, чому саме у конкретному реченні потрібно використати певний час або форму дієслова. Тоді можна написати власне речення і попросити пояснити помилку. Можна також попросити кілька схожих прикладів, а після цього виконати завдання самостійно. Такий підхід є кориснішим, ніж просте отримання виправленого варіанта. Коли система лише переписує речення правильно, студент може подивитися на відповідь і через декілька хвилин вже її не пам’ятати. Якщо ж є коротке пояснення, стає зрозуміліше, де саме була проблема.

Інша можливість – перевірка письмових робіт. Студент спочатку сам пише короткий текст англійською, наприклад лист, опис подорожі або відповідь на запитання. Потім його можна перевірити через ChatGPT. Система знаходить частину граматичних та орфографічних помилок, може запропонувати інше слово або трохи змінити речення.

Тут, однак, є тонка межа. Перевірити вже написаний власний текст і попросити пояснити помилки – це одна робота. Написати «зроби мені есе на 300 слів» і повністю скопіювати результат – зовсім інша. У другому випадку студент майже не працює з англійською самостійно. Формально завдання буде виконане, але рівень знань від цього не стане кращим. Саме через це ChatGPT краще використовувати після власної спроби, а не замість неї.

Цікавим є використання чат-бота для діалогів. Не всім студентам легко говорити англійською перед групою, особливо коли словниковий запас ще невеликий. Дехто довго думає над кожним реченням, бо боїться зробити помилку. З програмою такого «тиску» менше. Можна, наприклад, попросити створити ситуацію у готелі, магазині, аеропорту чи під час співбесіди і відповідати на запитання по черзі. Якщо відповідь невдала, її можна повторити. У дослідженні щодо застосування GPT у навчанні іноземної мови розглядається його використання для персоналізованих завдань, тренування письма й говоріння та моделювання професійних

комунікативних ситуацій [3, с. 85]. Це цікаво саме для студентів різних спеціальностей, адже їм не завжди потрібна однакова англійська.

Наприклад, майбутньому менеджеру більше користі дасть діалог з клієнтом чи короткі переговори, ніж випадкова розмова про погоду. Для студента туристичної спеціальності можна створити ситуацію поселення туриста в готель, пояснення маршруту або вирішення скарги. Майбутній педагог може тренувати пояснення певної теми англійською. Тобто завдання реально наблизити до того, що може знадобитися після навчання.

Студенти на практиці вже достатньо часто використовують подібні сервіси. Під час одного з описаних занять з англійської мови близько 70 % учасників у початковій дискусії згадали про використання штучного інтелекту. Частина студентів застосовувала його як перекладач, помічник для створення запитань або пошуку нових ідей. Водночас студенти з кращим рівнем англійської звертали увагу і на те, що отримані відповіді можуть містити неточності [4, с. 999]. Це досить показовий момент. Користуватися таким інструментом легко, але перевірити його відповідь вже складніше, особливо якщо студент сам не дуже добре знає тему.

І саме тут з’являється одне з основних обмежень ChatGPT. Його відповідь може звучати впевнено і бути добре написаною, але це ще не означає, що вона правильна. Проблема може бути у перекладі окремого слова, використанні його в конкретному контексті або у поясненні граматики. Студент з високим рівнем знання мови частіше помітить дивне формулювання. Початківець може цього не побачити та просто запам’ятати готовий варіант.

Ще один ризик виникає тоді, коли ChatGPT починають використовувати для всього. Спочатку студент перевіряє незнайоме слово, потім ціле речення, далі абзац, а згодом вже просить створити готовий текст. У результаті власної роботи стає менше. У статті, присвяченій впливу інструментів штучного інтелекту на вивчення англійської мови у закладах вищої освіти, серед проблем розглядаються зниження самостійності, питання критичного мислення, академічної доброчесності та конфіденційності даних [1, с. 61]. Ці ризики справді треба враховувати, бо сама доступність технології ще не означає, що будь-який спосіб її використання буде корисним.

З іншого боку, повністю відмовлятися від таких можливостей теж не є правильним рішенням. Генеративні системи вже використовуються студентами, тому більш практично навчитися правильно їх використовувати. В одному з досліджень робота проводилася із 43 студентами старших курсів Чернівецького національного університету та 18 студентами Буковинського державного медичного університету. Використовували ChatGPT, Gemini і Copilot, а робота була пов'язана з розвитком читання, письма, говоріння та аудіювання [5, с. 152]. Тобто мова вже йде не тільки про теоретичну можливість застосування ШІ, а про його використання у реальному навчальному процесі.

Найбільш доцільний варіант – коли студент спочатку щось робить сам. Написав текст – перевірив. Вивчив слова – попросив створити тест. Не зрозумів правило – отримав ще одне пояснення. Треба потренувати діалог – створив ситуацію і спробував відповідати без готових підказок. У такій схемі ChatGPT допомагає, але не забирає всю роботу на себе.

Тому ChatGPT варто сприймати як ще один інструмент для вивчення англійської, а не як спосіб зробити навчання замість студента. Він справді спрощує пошук вправ, допомагає працювати зі словами, текстами, граматикою та діалогами. Добре, що завдання можна швидко змінити під свій рівень і повторити декілька разів. Але разом з цим треба перевіряти відповіді й не звикати постійно отримувати готовий результат. У такому випадку від ChatGPT буде більше користі: студент зможе додатково практикувати англійську у зручний час, але основна робота з мовою все одно залишиться за ним.

Список використаних джерел:

1. Бойчук Н. І. Вплив інструментів штучного інтелекту на вивчення англійської мови у ЗВО України. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського: Лінгвістичні науки*. 2025. № 40. С. 61–71. URL: https://www.lingstud.od.ua/wp-content/uploads/2025/08/40-7.pdf (дата звернення: 15.10.2026).

2. Гаркуша О. О. Використання ChatGPT для вивчення англійської мови та розвитку мовленнєвих навичок студентів нефілологічних спеціальностей: можливості та перспективи. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2025. № 1 (111). С. 6–15. URL:

https://journals.snu.edu.ua/index.php/DOMTP_SNU/article/view/1097 (дата звернення: 15.10.2026).

3. Канюк О., Кіш Н. Використання GPT як інструменту індивідуалізації навчання іноземної мови у підготовці майбутніх фахівців. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*. 2025. № 2 (57). С. 85–88. URL: https://visnyk-ped.uzhnu.edu.ua/article/view/342679 (дата звернення: 15.10.2026).

4. Чаплінська Н. О. Chat GPT – інноваційний інструмент чи замінний асистент викладача у вивченні іноземної мови? *Актуальні питання у сучасній науці*. 2025. № 2 (32). С. 994–1002. URL: https://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/20188 (дата звернення: 15.10.2026).

5. Чепишко Р., Прохоров М., Іфтода О. Вплив генеративного ШІ на вивчення іноземної мови. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Серія: Германська філологія*. 2025. № 852. С. 151–161. URL: https://journals.chnu.edu.ua/gp/article/view/784 (дата звернення: 15.10.2026).